

UCHWAŁA

Dnia 23 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Roman Sądej (przewodniczący)

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

Protokolant Katarzyna Wojnicka

w sprawie **R. C.**

sędziego Sądu Rejonowego w [...]

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 23 lutego 2017 r.,

zażalenia, wniesionego przez oskarżyciela prywatnego

na uchwałę Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego

z dnia 9 sierpnia 2016 r., sygn. akt ASDo (...),

w przedmiocie pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności karnej

1. utrzymuje w mocy zaskarżoną uchwałę;

2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. F. Kancelaria Adwokacka w W. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) zł, zawierającą 23% VAT, za reprezentację oskarżyciela prywatnego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 9 sierpnia 2016 r. Sąd Dyscyplinarny – Sąd Apelacyjny odmówił udzielenia zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej

sędziego Sądu Rejonowego R. C. za czyn opisany w ten sposób, że w okresie od września 2010 r. do 28 kwietnia 2011 r. w ramach prowadzonej sprawy karnej o sygn. akt II K (...) Sądu Rejonowego [...] doprowadziła do wydania wyroku skazującego oskarżonego w tej sprawie R. S. bez jakichkolwiek dowodów jego winy i wydała wyrok pod nieobecność R. S., czym jako funkcjonariusz publiczny nadużyła swoich uprawnień, działając na szkodę interesu prywatnego R. S., jednocześnie go zniesławiając i znieważając tj. przestępstwo z art. 231 § k.k. oraz art. 212 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k.

Sąd Dyscyplinarny podjął przedmiotową uchwałę na wniosek pełnomocnika oskarżyciela prywatnego R. S., który wniósł prywatny akt oskarżenia przeciwko sędziemu stawiając zarzuty naruszenia art. 212 i 216 k.k. Sąd ten skupił się przede wszystkim na zbadaniu, czy wskazane we wniosku przestępstwo, które miał popełnić sędzia, może być w ogóle ścigane w postępowaniu karnym albowiem bez względu na merytoryczną zasadność twierdzeń w przedmiocie wyczerpania przez sędziego znamion konkretnego czynu zabronionego, nie jest możliwe pociągnięcie kogokolwiek, w tym i sędziego, od odpowiedzialności karnej w sytuacji, gdy nastąpiło przedawnienie karalności, jak również, gdy brak jest skargi uprawnionego oskarżyciela. Oceniając w tym kontekście wniosek o podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej Sąd Dyscyplinarny wskazał, że zgodnie z treścią wniosku, sędzia R. C. miała popełnić czyn w okresie od września 2010 r. do 28 kwietnia 2011 r., przy czym karalność zarzucanego prywatnym aktem oskarżenia czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa zniesławienia z art. 212 § 1 k.k. jak i znieważenia z art. 216 § 1 k.k., jako czynu ściganego z oskarżenia prywatnego (art. 212 § 4 i 216 § 5 k.k.) ustaje z upływem roku czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy, nie później jednak niż z upływem trzech lat od popełnienia przestępstwa. Ponieważ wniosek do Sądu Dyscyplinarnego wpłynął dnia 30 marca 2016 r., przed tym dniem ustała bez żadnych wątpliwości karalność opisanych czynów i to nawet gdyby przyjąć korzystny dla oskarżyciela prywatnego trzyletni termin liczony od popełnienia przestępstwa.

Według Sądu Dyscyplinarnego, przeszkoda procesowa dotyczy także zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. ściganego z oskarżenia

publicznego. W tym zakresie zostało uwzględnione, że z zawiadomienia R. S. toczyło się postępowanie przygotowawcze dotyczące nieprawidłowości, jakich miała dopuścić się sędzia R. C. przy orzekaniu w sprawie II K (...) w okresie od stycznia 2009 r. do czerwca 2012 r.. Postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2012 r. w sprawie Ds. (...) prokurator odmówił wszczęcia śledztwa z zawiadomienia R. S. obejmującego także Prezesa Sądu Rejonowego w [...] sędziów tego Sądu oraz komornika. Postanowienie uprawomocniło się bez zaskarżenia. Podobnej treści postanowienie zostało wydane przez prokuratora dnia 11 kwietnia 2013 r. po złożeniu przez R. S. kolejnego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez sędziego R. C. przez nierzetelne przeprowadzenie czynności służbowych podczas rozpoznawania sprawy II K (...). W uzasadnieniu postanowienia prokurator wskazał, że postępowanie karne co do tego samego czynu i tych samych osób zostało prawomocnie zakończone w sprawie Ds. (...). Sąd Rejonowy w [...] postanowieniem z dnia 18 listopada 2013 r. oddalił zażalenie, jakie R. S. złożył na postanowienie prokuratora z dnia 11 kwietnia 2013 r. Opisane okoliczności w związku z treścią art. 55 § 1 k.p.k. wskazują, że R. S. nie nabył uprawnień oskarżyciela posiłkowego do wniesienia przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu - sędziemu R. C. aktu oskarżenia o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. ścigane z oskarżenia publicznego.

Od uchwały Sądu Dyscyplinarnego odwołanie złożył oskarżyciel prywatny, który nie kwestionując przedawnienia karalności czynu polegającego na jego zniesławieniu i znieważeniu w dalszym ciągu utrzymywał, że sędzia swoim zachowaniem dopuścił się nie tylko tych czynów ale także wyczerpał znamiona czynu określonego w art. 231 § 1 k.k. Według wnoszącego zażalenie miało do tego dojść ze względu na brak dowodu na potwierdzenie czynu, za który został skazany oraz całość postępowania związana z poinformowaniem skazanego o zapadłym orzeczeniu i korespondencja z informacjami, że wyrok został wydany, czemu zaprzeczają akta sprawy II K (...).

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Uchwała zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej zgodnie z art. 80 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. może być wydana, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione

podejrzanie popełnienia przestępstwa. W przedmiotowej sprawie brak jest jakichkolwiek podstaw do takiego wnioskowania.

Sędzia nie działa we własnym imieniu, ale mocą nadanej władzy wydaje orzeczenia oraz wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Ma on nie tylko prawo, ale i obowiązek dokonać oceny dowodów stanowiących podstawę faktyczną orzekania w postępowaniu karnym oraz w zależności od poczynionych ustaleń, powinien zastosować sankcję przewidzianych w prawie karnym. Niezależną, wolną od nacisków ochronę sędziego zapewnia immunitet sędziowski, który służy stabilizacji, niezbędnej dla funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości jako jednej z władz konstytucyjnych, i zabezpiecza sądy oraz sędziów w ich niezależnym orzekaniu (zob. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 listopada 2007 r. K 39/07, OTK-A 200/10/129).

Zgodnie z tym celem, immunitet sędziowski musi chronić sędziego w sytuacji, kiedy osoba skazana prawomocnym wyrokiem karnym, niezadowolona z tego rozstrzygnięcia, wnosząc prywatny akt oskarżenia lub wniosek o wszczęcie postępowania karnego o przestępstwo ściągane z oskarżenia publicznego, zwracając się o uchylenie immunitetu sędziowskiego i zgłaszając ogólne zastrzeżenia co do sposobu procedowania (jedyne szczegółowy zarzut dotyczący braku poinformowania oskarżonego o wydanym wyroku został szczegółowo odparty w pisemnych motywach zaskarżonej uchwały) w istocie podważa ocenę przeprowadzonych dowodów i merytoryczną treść wyroku. Co do zasady, zarzuty te powinny być podnoszone w ramach przysługujących stronom procesu karnego środków odwoławczych, a merytoryczna ocena ich zasadności lub bezzasadności należy do sądu odwoławczego.

Niezależnie od uznania, iż brak jest merytorycznych podstaw przewidzianych w art. 80 § 2 u.s.p. do udzielenia zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej istotne znaczenie w ramach postępowania sądu dyscyplinarnego ma stwierdzenie wystąpienia negatywnych przesłanek procesowych w tym także przedawnienia karalności objętego wnioskiem o uchylenie immunitetu przestępstwa ściągane z oskarżenia prywatnego a także braku uprawnienia do wniesienia aktu oskarżenia o popełnienie przestępstwa ściągane z oskarżenia publicznego. Jak wskazał Sąd Najwyższy - Sąd

Dyscyplinarny w uzasadnieniu uchwały z dnia 28 października 2008 r. (SNO 83/08 OSNSD 2008 nr 1, poz. 94) wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za czyny ścigane z oskarżenia prywatnego staje się oczywiście bezprzedmiotowe po upływie okresu karalności zarzucanych czynów (art. 17 pkt 6 k.p.k. z art. 101 § 1 pkt 4 k.k. w związku z art. 128 u.s.p., a orzeczenie w tym zakresie nie wykracza poza kompetencję sądu dyscyplinarnego (art. 80 § 2c i art. 128 u.s.p.).

Ustalenia, jakie w tym zakresie w przedmiotowej sprawie poczynił Sąd dyscyplinarny pierwszej instancji, usprawiedliwiają wniosek, że doszło do przedawnienia karalności przestępstwa z art. 212 § 1 i 216 § 1 k.k. i to nawet przy najkorzystniejszym dla oskarżyciela liczeniu terminu od upływu trzech lat od czasu popełnienia czynu. Z kolei do nabycia uprawnień oskarżyciela posiłkowego do wniesienia aktu oskarżenia o popełnienie przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego niezbędne jest spełnienie warunków przewidzianych w art. 55 k.p.k. Wobec tego wystarczy wskazać, że uprawnienie to mógłby uzyskać R. S., ale tylko pod warunkiem, że wcześniej zaskarżył pierwsze postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego.

Z tych względów Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny orzekł jak wyżej.

r.g.